

UZASADNIENIE

Rozporządzenia nr 9/2014 z dnia 7 listopada 2014r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Wisły.

Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku jest wykonaniem upoważnienia zawartego w art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145 ze zm), które stanowi, że: „*Warunki korzystania z wód regionu wodnego oraz warunki korzystania z wód zlewni ustala, w drodze aktu prawa miejscowego, dyrektor regionalnego zarządu, po uzgodnieniu z Prezesem Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, kierując się ustaleniami planu, o którym mowa w art. 113 ust. 1 pkt 1a.*”

Opracowanie warunków korzystania z wód regionu wodnego wynika nadto z ustaleń *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (M.P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549), gdzie warunki zostały wskazane jako jedno z działań organizacyjno-prawnych w programie wodno-środowiskowym kraju służących osiągnięciu celów środowiskowych.

Głównym celem ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Wisły jest ustanowienie zasad, reguł i wytycznych niezbędnych dla osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu lub potencjału wód w regionie wodnym oraz zapewnienie skuteczności działań prowadzących do osiągnięcia celów środowiskowych, wskazanych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*.

Stosownie do art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145 ze zm.), warunki korzystania z wód regionu wodnego określają szczegółowe wymagania w zakresie stanu wód regionu wodnego, wynikające z ustalonych celów środowiskowych, priorytety w zaspokajaniu potrzeb wodnych w regionie wodnym, ograniczenia w korzystaniu z wód na obszarze regionu wodnego lub jego części albo dla wskazanych jednolitych części wód, niezbędne do osiągnięcia ustalonych celów środowiskowych.

Dyrektor RZGW w Gdańsku, działając na podstawie art. 92 ust. 3 pkt 2 ustawy Prawo wodne oraz kierując się art. 120 ust. 2 tej ustawy, przystąpił do sporządzenia projektu warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Wisły i poinformował o możliwości składania przez wszystkie zainteresowane strony uwag i wniosków w ustawowym terminie. Wnioski oraz uwagi jakie wpłynęły do RZGW w Gdańsku zostały przeanalizowane pod kątem możliwości ich uwzględnienia w projekcie rozporządzenia ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Wisły.

Projekt rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Wisły wymagał przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dyrektor wystąpił więc do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz do Głównego Inspektora Sanitarnego z prośbą o uzgodnienie zakresu prognozy i stopnia jej szczegółowości (na podstawie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa

w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U z 2013r. poz.1235)). Po uzyskaniu zakresu przystąpiono do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu rozporządzenia. Projekt prognozy oraz projekt rozporządzenia zostały poddane konsultacjom społecznym w trakcie których zgłoszono szereg uwag i wniosków, które zostały przeanalizowane i w przypadku uznania ich za zasadne uwzględnione w zaktualizowanej wersji projektu rozporządzenia. Uzyskano również opinie właściwych organów tj. Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczące konsultowanych dokumentów. Po przeanalizowaniu zasadnych uwag zgłoszonych w czasie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dokonano zmian w pierwotnym projekcie rozporządzenia.

Szczegółowe uzasadnienie treści rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Wisły.

Uzasadnienie dotyczące szczegółowych wymagań w zakresie stanu wód regionu wodnego, wynikające z ustalonych celów środowiskowych.

W §3 zamieszczono objaśnienia najważniejszych pojęć zastosowanych w rozporządzeniu. Wymagania niezbędne dla osiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych niewyznaczonych jako sztuczne i silnie zmienione, jednolitych części wód powierzchniowych wyznaczonych jako sztuczne i silnie zmienione, jednolitych części wód podziemnych oraz obszarów chronionych wyszczególnionych w art. 113 ust. 4 określono w §4.

Wypełnienie powyższych wymagań jest obowiązkiem wynikającym wprost z konieczności osiągnięcia celów środowiskowych wskazanych w Dyrektywie 2000/60/WE, stąd też potrzeba uwzględnienia ich w rozporządzeniu.

Wymaganie zachowania przepływu nienaruszalnego (§ 5).

Stworzenie odpowiednich uwarunkowań dla życia biologicznego tj. pozostawienie w cieku przepływu co najmniej nienaruszalnego, jest konieczne, aby skład i liczebność określonych dla danego typu rzeki gatunków, utrzymane zostały na poziomie dobrego stanu lub potencjału wskazanych dla osiągnięcia celów środowiskowych ujętych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*. W aktualnym stanie prawnym brak jest aktu prawnego wskazującego metodę, która powinna być stosowana dla obliczania przepływu nienaruszalnego oraz w odniesieniu do jakich obszarów, cieków czy sposobów korzystania z wód. W związku z powyższym istnieje potrzeba wprowadzenia zapisów dotyczących wymagania zachowania przepływu nienaruszalnego w cieku, które definiowałyby sposób wyznaczania tego przepływu oraz zapewniałyby jego ciągłość i monotoniczność wzdłuż cieku.

W rozporządzeniu przyjęto dopuszczalną wartość przepływu nienaruszalnego jako wartość wyznaczoną tzw. metodą uproszczoną H. Kostrzewy na podstawie kryterium hydrobiologicznego. Zaproponowana metoda jest metodą powszechnie w Polsce stosowaną i wymagającą pozyskania minimalnej ilości danych.

Metoda ta opiera się na zależności między przepływem nienaruszalnym, a przepływem średnim niskim rocznym z wielolecia (SNQ) z uwzględnieniem korelacji między typem hydrologicznym rzeki (nizinny, przejściowy, podgórski, górski) i powierzchnią jej zlewni, i wyraża się wzorem:

$$Q_n = k \cdot SNQ$$

gdzie:

Q_n – przepływ nienaruszalny,

k – współczynnik zależny od typu hydrologicznego ciek i powierzchni zlewni,

SNQ – przepływ średni niski z wielolecia.

Sposób wyznaczania współczynnika k został przedstawiony w załączniku nr 1 do rozporządzenia. W wyniku uwag zgłaszanych podczas opracowywania projektu rozporządzenia, które dotyczyły różnic w stosowanych podejściach do obliczania przepływu nienaruszalnego w sąsiadujących ze sobą regionach wodnych oraz w celu wprowadzenia jednolitego podejścia do obliczania przepływu nienaruszalnego zdecydowano się na wprowadzenie modyfikacji sposobu wyznaczania współczynnika k . Obecnie proponuje się obliczenie jego wartości zgodnie z wzorem empirycznym opracowanym na podstawie opublikowanych danych źródłowych H. Kostrzewy. Ten sposób obliczania współczynnika k zastosowany został również w projekcie warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, opracowywanego przez RZGW Szczecin. Wprowadzona modyfikacja wiąże się z obniżeniem wartości przepływu nienaruszalnego dla dużych rzek, ale jest to wartość zapewniająca utrzymanie właściwych warunków hydrobiologicznych. Dla małych rzek zmiany wielkości przepływu nienaruszalnego obliczonego przy użyciu nowego współczynnika są nieznaczne. Zastosowanie tej samej metody określania przepływu nienaruszalnego sprawi, że dyspozycyjne zasoby wód powierzchniowych w obu regionach wodnych będą określane w sposób jednolity dla użytkowników wód

Uzupełniono również zapisy rozporządzenia wprowadzając warunek przyjęty zgodnie z metodą H. Kostrzewy stanowiący, iż minimalna wartość przepływu nienaruszalnego nie może być mniejsza od najniższego niskiego przepływu z wielolecia (NNQ). Zapis ten służy zapewnieniu minimalnej ilości wody, niezbędnej dla istnienia życia biologicznego w cieku.

Wymaganie szczególnej ochrony jezior lobeliowych (§ 6)

Jeziora lobeliowe są szczególnie cennymi ekosystemami jeziornymi, jednocześnie wyjątkowo wrażliwymi na zanieczyszczenia i degradację. Większość jezior lobeliowych to zbiorniki bezodpływowe. Czynnikiem, które zagrażają istnieniu tych cennych przyrodniczo ekosystemów są przede wszystkim procesy zachodzące w zlewniach jezior lobeliowych tj. spływy ze zlewni np. użytkowanych rolniczo czy dopływy ścieków komunalnych, użytkowanie rekreacyjne. Jeziora lobeliowe są bardzo podatne na eutrofizację stąd sposób użytkowania zlewni jeziora ma w tym przypadku szczególne znaczenie. Degradacja jeziora lobeliowego oznacza brak możliwości powrotu do jego naturalnego charakteru. Stan jezior może być pogorszony przez odprowadzenie ścieków nawet wówczas, gdy nie nastąpi pogorszenie stanu ekologicznego wód. Wymagania tych elementów przyrodniczych są wyższe, niż tylko parametry „dobrego stanu wód”. Dlatego też, aby zachować te niezwykle cenne siedliska, konieczna jest ich całkowita ochrona przed dopływem jakichkolwiek zanieczyszczeń. Z uwagi na fakt, iż większość jezior lobeliowych w naszym kraju leży na obszarze

regionu wodnego Dolnej Wisły, konieczne jest zapewnienie ich ochrony poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów w warunkach korzystania z wód tego regionu. W załączniku nr 2 do rozporządzenia zamieszczono listę jezior lobeliowych w regionie wodnym Dolnej Wisły sporządzoną na podstawie opracowania „Baza danych jezior lobeliowych woj. pomorskiego i regionu wodnego Dolnej Wisły” (Pro Natura Pro Homini pracownia przyrodnicza, Gdańsk 2013r.).

Wymaganie zachowania ciągłości morfologicznej cieków (§ 7).

Dla osiągnięcia dobrego stanu (lub dobrego potencjału w przypadku SZCW) należy zachować odpowiedni przepływ wody w ciekach, a przede wszystkim możliwość swobodnej migracji organizmów wodnych w górę i w dół cieków. Z tego powodu konieczność odtwarzania ciągłości morfologicznej cieków, poprzez ich udrażnianie, jest niezbędna do osiągnięcia celów środowiskowych. Za organizmy bezpośrednio wrażliwe uznano ryby, dla których ciągłość morfologiczna ma kluczowe znaczenie, a spełnienie wymagań zachowania ich migracji umożliwi poprawę stanu pozostałych elementów abiotycznych.

Ze względu na konieczność osiągnięcia przez jednolite części wód powierzchniowych, celów środowiskowych w granicach obszarów dorzeczy w Polsce, poddano analizie wszystkie ciek pod kątem ustalenia priorytetów udrożnienia. W wyniku przeprowadzonej analizy wyodrębniono ciek lub ich odcinki istotne pod względem zachowania ciągłości morfologicznej w obszarach dorzeczy¹. Na tej podstawie w rozporządzeniu ustalono Wykaz cieków lub ich odcinków istotnych pod względem zachowania ciągłości morfologicznej w granicach regionu wodnego Dolnej Wisły stanowiący załącznik nr 3 do rozporządzenia.

Dla cieków wskazanych w załączniku ciągłość morfologiczna jest niezbędna z punktu widzenia osiągnięcia dobrego stanu.

Wymaganie w zakresie wód podziemnych (§ 8).

Proponując zapisy wymagań w zakresie jednolitych części wód podziemnych, kierowano się przede wszystkim koniecznością osiągnięcia celów środowiskowych dla tych wód. Sformułowane wymaganie wynika bezpośrednio z zapisów zawartych w Załączniku V.2.1.1. Dyrektywy 2000/60/WE. Zgodnie z Dyrektywą poziom wód podziemnych nie może podlegać takim wahaniom, które mogłyby doprowadzić do wystąpienia szkód w ekosystemach lądowych zależnych od wód podziemnych a kierunki zmian krążenia wód podziemnych nie mogą powodować intruzji wód słonych. W świetle powyższego podstawowe znaczenie dla poprawy stanu jednolitych części wód podziemnych powinny mieć działania wynikające z nieprzekraczania dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych, bowiem nadmierny pobór przekraczający dostępne do zagospodarowania zasoby wód podziemnych może przyczynić się do obniżenia zwierciadła wód podziemnych i w efekcie do zubożenia zasobów tych wód oraz pogorszenia ich jakości, np. wskutek zasolenia.

---

¹ J. Błachuta i inni. *Ocena potrzeb i priorytetów udrożnienia ciągłości morfologicznej rzek na obszarach dorzeczy w kontekście osiągnięcia dobrego stanu i potencjału części wód w Polsce*, Poznań 2010

Uzasadnienie dotyczące określenia priorytetów w zaspokajaniu potrzeb wodnych w regionie wodnym.

Podstawą do wskazania hierarchizacji użytkowania zasobów wodnych w regionie wodnym Dolnej Wisły były względy ekologiczne, społeczno-ekonomiczne oraz funkcjonalne możliwości wykorzystania wody przez kolejnych użytkowników ubiegających się o pozwolenie wodnoprawne.

Pierwsze miejsce w hierarchii ważności przyznano użytkownikom wymagającym wody wysokiej jakości tj. ludności, której należy zabezpieczyć wodę do spożycia, gdyż zgodnie z wymogami art. 32 ustawy Prawo wodne, wody podziemne powinny być wykorzystywane przede wszystkim na wskazane cele. Ponadto, zapewnienie wody na cele komunalne, w tym do spożycia, jest jedną z podstawowych potrzeb człowieka, których nie można ograniczać. Z uwagi na specyfikę użytkowania trudna jest również zmiana lokalizacji poboru wody – woda na potrzeby ludności powinna być pobierana w miarę możliwości jak najbliżej zaopatrywanej jednostki, aby ograniczyć zarówno koszty dostarczenia wody, jak i ryzyko jej wtórnego zanieczyszczenia podczas przesyłu.

Na kolejnej pozycji umieszczono ekosystemy wodne i od wód zależne ze względu na fakt, iż zasoby wodne są czynnikiem niezbędnym do istnienia wielu ekosystemów, a ich brak lub niedobór oznacza ich stopniowe zanikanie. Region wodny Dolnej Wisły obejmuje m.in. unikatowe krajobrazy Pomorza, Borów Tucholskich, Warmii i Pojezierza Brodnickiego, w tym cenne ekosystemy wodne i zależne od wód. Ekosystemy wodne bądź zależne od wody zawarte są w zdecydowanej większości obszarów Natura 2000, we wszystkich parkach krajobrazowych, parkach narodowych i większości rezerwatów przyrody regionu. W związku z tym ochrona warunków wodnych w ich różnych aspektach jest tym samym kluczowa dla funkcjonowania sieci form ochrony przyrody w regionie.

Kolejne miejsce w hierarchii ważności przyznano użytkownikom wymagającym wody wysokiej jakości tj. zakładom produkującym artykuły żywnościowe i farmaceutyczne. Zgodnie z wymogami art. 32 ustawy Prawo wodne, wody podziemne powinny być wykorzystywane przede wszystkim na ww. cele. Ponadto, ponieważ branża ta wymaga wody o wysokiej jakości, konieczne jest zapewnienie jej pierwszeństwa przed innymi gałęziami gospodarki, które mogą korzystać z wody o gorszej jakości, a co za tym idzie w łatwiejszy sposób mogą dostosować lokalizację miejsca i źródła poboru wody.

Wskazane priorytety obowiązują w przypadku gdy nastąpi jednoczesne zapotrzebowanie na wodę przez kilku użytkowników.

W celu racjonalnego gospodarowania wodą podziemną, która to zgodnie z art. 32 ustawy Prawo wodne powinna być wykorzystywana przede wszystkim do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, na cele socjalno-bytowe oraz na potrzeby produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych ustalono kolejność korzystania z wód do celów rolniczych. W pierwszej kolejności, do celów takich jak: napełnianie stawów rybnych, nawodnienia rolnicze oraz inne zabiegi agrotechniczne, powinno się wykorzystywać wodę powierzchniową. W przypadku braku takiej możliwości wykazanej w operacie wodno prawnym (np. z powodu braku zasobów wód powierzchniowych, nieopłacalności kosztowej itp.) w dalszej kolejności dopuszcza się korzystanie z wody podziemnej dla korzystania do celów rolniczych z zasobów wód czwartorzędowych i z pięter wodonośnych starszych niż czwartorzędowe.

Uzasadnienie dotyczące ograniczeń w korzystaniu z wód na obszarze regionu wodnego lub jego części albo dla wskazanych jednolitych części wód niezbędnych dla osiągnięcia ustalonych celów środowiskowych.

Ograniczenie zachowania przepływu nienaruszalnego (§ 10).

W odniesieniu do zapisów dotyczących wymagania zachowania przepływu nienaruszalnego, zawartych w §5 omawianego rozporządzenia, istnieje również konieczność wprowadzenia odpowiednich ograniczeń w korzystaniu z wód, aby nie następowało obniżenie tego przepływu w korycie cieką poniżej przyjętych wartości. Zachowanie przepływu nienaruszalnego jest warunkiem niezbędnym do osiągnięcia założonego ekologicznego stanu cieką.

Dla poborów zwrotnych realizowanych na istniejących obiektach dopuszcza się możliwość obniżenia wartości przepływu nienaruszalnego maksimum o 50%. Zapis § 10.1 stosuje się w szczególnych przypadkach w sytuacji, gdy punkty poboru i zrzutu są zlokalizowane w niewielkiej odległości. Wówczas możliwe jest pozostawienie na odcinku między poborem i zrzutem nie mniej niż 50 % wartości przepływu nienaruszalnego przy jednoczesnym napełnieniu koryta odpowiadającemu pełnej wartości przepływu nienaruszalnego co nie będzie miało istotnego wpływu na życie biologiczne w cieką. Spełnienie tego warunku wymaga udowodnienia wypełnienia koryta cieką na wymaganym poziomie.

Obowiązek określenia sposobu realizacji wielkości przepływu nienaruszalnego, wynika z nieprecyzyjnych zapisów prawa w tym zakresie, co powoduje niejednokrotnie konflikty użytkowników korzystających z tego samego piętrzenia oraz brak możliwości kontroli nad realizowanym przepływem. Wprowadzając zaproponowane zapisy w warunkach korzystania z wód można takich sytuacji uniknąć na etapie wydawania decyzji administracyjnych. Brak wskazania sposobu realizacji przepływu nienaruszalnego dotyczy głównie małych obiektów tj. elektrownie i stawy rybne. Aby uniknąć sytuacji, w której przepływ wody może być dowolnie regulowany przez kilku użytkowników, należy za każdym razem określić miejsce i sposób realizacji przepływu nienaruszalnego.

Ograniczenia w zakresie wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych (§ 11,12,14).

Obowiązujące zapisy ustawodawcze - ustawa z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. ze zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011 nr 257 poz. 1545), a także dostępność danych monitoringowych w zakresie parametrów charakteryzujących dobry stan lub potencjał jednolitych części wód powierzchniowych oraz dobry stan chemiczny, warunkują możliwość wprowadzenia wymagań dotyczących nieprzekraczania chłonności cieką w odniesieniu do niepogarszania stanu tych części wód. Również z tego powodu nie mogły zostać sformułowane ograniczenia w zakresie wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych o stanie lub potencjale niższym od dobrego, gdyż brak ustalonych wartości granicznych w ww. rozporządzeniu.

Sformułowane ograniczenia w zakresie wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych odpowiadają na potrzebę konkretnego celu środowiskowego jakim jest niepogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie ich stanu. Należy podkreślić, iż pogorszeniem stanu wód będzie nie tylko przekwalifikowanie stanu lub potencjału do gorszego, ale także pogorszenie stanu określonego elementu jakości, które może nie wpłynąć na pogorszenie ogólnej oceny stanu.

Równocześnie obecnie obowiązujące przepisy dopuszczają wprowadzanie ścieków „do jezior oraz ich dopływów, jeżeli czas dopływu ścieków do jeziora byłby krótszy niż 24 godziny”. Nie jest jednak sprecyzowany sposób odprowadzania ścieków oraz sposób zapewnienia wymaganego czasu dopływu – co powoduje próby swobodnej interpretacji tego zapisu, np. poprzez przetrzymywanie ścieków w zbiorniku retencyjnym. Stąd też, z uwagi na występowanie dużej liczby jezior w regionie wodnym Dolnej Wisły konieczne jest doprecyzowanie w tym zakresie zapisów ustawy.

Kolejnym zapisem dotyczącym ochrony wód przed zanieczyszczeniem ściekami jest niedopuszczenie wprowadzenia ścieków o złagodzonych parametrach do wód znajdujących się w stanie poniżej dobrego. Ustawa Prawo wodne dopuszcza określenie w pozwoleniu wodnoprawnym na odprowadzenie ścieków „wartości zanieczyszczeń w ściekach wyższych niż najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 3, jeżeli dotrzymanie najwyższych dopuszczalnych wartości nie jest możliwe, mimo zastosowania dostępnych technik i technologii oczyszczania ścieków oraz zmian w procesie produkcji, a jednocześnie stan wód odbiornika i ich podatność na eutrofizację pozwala na dokonanie odstępstw”. W praktyce oznacza to dopuszczenie pewnej dowolności w ocenie czy stan odbiornika pozwala na dopuszczenie niniejszego odstępstwa. W związku z powyższym w rozporządzeniu nie pozwala się na odstępstwo, w każdym przypadku, kiedy stan odbiornika oceniony jest poniżej dobrego. W przypadku, gdy stan odbiornika jest co najmniej dobry – nadal konieczne jest przeprowadzenie analizy, czy można dopuścić złagodzenie parametrów odprowadzanych ścieków.

Ograniczenia w zakresie ochrony jezior lobeliowych (§13).

W związku z absolutną koniecznością ochrony jezior lobeliowych przed jakimkolwiek zanieczyszczeniem, co wskazano w uzasadnieniu §6, w rozporządzeniu ustalono całkowity zakaz wprowadzania ścieków do tych jezior, ich dopływów oraz do rowów odprowadzających wody do jezior lobeliowych. Wiąże się to z faktem, iż nawet niewielka ilość zanieczyszczeń wprowadzanych do takiego jeziora z zewnątrz może nieodwracalnie zaburzyć jego równowagę, a co za tym idzie – spowodować degradację tego cennego siedliska, bez możliwości powrotu do naturalnego stanu ekosystemu. Czynnikiem, które zagrażają istnieniu tych ekosystemów są między innymi spływy z terenów użytkowanych rolniczo, użytkowanie rekreacyjne, niewłaściwie prowadzona gospodarka rybacka i leśna a przede wszystkim dopływ ścieków, zarówno przemysłowych jak i komunalnych ale również opadowych.

Ograniczenia w odniesieniu do budowli piętrzących, w tym urządzeń zapewniających swobodną migrację reprezentatywnych gatunków ryb (§ 15).

Przywrócenie ciągłości morfologicznej cieków w regionie wodnym Dolnej Wisły jest jednym z elementów wspierających osiągnięcie dobrego stanu przez te części wód, czyli celu środowiskowego wskazanego w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*. Wędrówki ryb stanowią

jeden z najważniejszych etapów w ich cyklu życiowym. Mają nie tylko ogromne znaczenie dla rozwoju i wzrostu ryb, ale także są bardzo istotne w gospodarce rybackiej. Utraconą ciągłość ekologiczną cieków można odzyskać poprzez budowę urządzeń umożliwiających rybam i innym organizmom bezpieczne pokonywanie tych budowli zarówno w dół jak i w górę rzeki lub poprzez usunięcie niepotrzebnych już piętrzeń. Najbardziej rozpoznane i zbadane są możliwości pokonywania przeszkód przez ryby łososiowate migrujące w górę rzeki. Jednakże pokonywanie wysokich przeszkód od 0,7 do 1,7 m, przez pstrągi czy łososie atlantyckie, możliwe jest jedynie przy odpowiedniej głębokości oraz długości niecki wypadowej. Przeprowadzone obserwacje wędrujących gatunków ryb wykazały, iż ryby starają się pokonywać przeszkody wybierając zatopione przelewy lub szczeliny przy jak najmniejszym wysiłku. Ryby pływające słabiej mogą nie pokonać przeszkody nawet 0,1 m. Została przyjęta zasada, iż maksymalna wysokość sztucznej budowli poprzecznej możliwej do pokonania przez ryby może wynosić od 10 do 30 cm w zależności od składu gatunkowego migrujących ryb (krainy rybnej) i tylko wtedy, gdy przeszkoda wyposażona jest w przelew koncentrujący przepływ wody zapewniający niezbędną głębokość tranzytową równą trzykrotnej wysokości ciała dorosłego osobnika².

Na podstawie dostępnych analiz³ ustalono reprezentatywne gatunki ryb dla cieków lub ich odcinków wskazanych w rozporządzeniu jako istotne pod względem zachowania ciągłości morfologicznej w granicach regionu wodnego Dolnej Wisły.

Obejmując ochroną życie biologiczne w ciekach należy także odnieść się do często niekorzystnego oddziaływania hydroelektrowni na ichtiofaunę. Takie oddziaływanie uzależnione jest przede wszystkim od wysokości piętrzenia, wielkości i typu turbiny, szybkości obrotów wirnika oraz innych parametrów urządzenia. W trakcie pracy elektrowni wodnej straty w pogłowiu ryb dotyczą głównie osobników napływających od górnej wody. Problem ten częściowo rozwiązują różnego rodzaju bariery m.in. zastosowanie krat ochronnych. Aby istotnie zmniejszyć straty w rybostanie, w warunkach wprowadzono obowiązek zabezpieczenia wlotów do elektrowni wodnych, kanałów doprowadzających oraz innego typu ujęć wody przed spływającymi rybami

W warunkach korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Wisły proponuje się wprowadzenie zapisów porządkujących realizację inwestycji hydrotechnicznych w kontekście przyjętych priorytetów udroźnieniowych. Dla budowli piętrzących, które aktualnie funkcjonują bez urządzeń umożliwiających migrację ryb na ciekach istotnych, proponuje się wprowadzić obowiązek wyposażenia tych budowli w urządzenia udrażniające we wskazanych terminach wynikających przede wszystkim z czasu niezbędnego na osiągnięcie celów środowiskowych wskazanych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*, bądź przy pierwszej przebudowie, rozbudowie lub odbudowie danego obiektu.

Ze względu na fakt, iż warunki korzystania z wód wprowadzone będą po raz pierwszy w kraju zdecydowano się wprowadzić zmianę w przepisach przejściowych tak aby sprawy wszczęte przed wejściem w życie warunków korzystania z wód były rozpatrywane na zasadach wcześniejszych.

---

²Podejście wypracowane w ramach Spotkań Grupy Roboczej ds. Dobrych Praktyk w Projektowaniu Urządzeń Służących Migracji Ryb przy Europejskiej Komisji Doradczej ds. Rybactwa Śródlądowego w Rzymie (EIFAC – European Inland and Fisheries Advisory Commission), Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)

³J. Błachuta i inni *Ocena potrzeb i priorytetów udroźnienia ciągłości morfologicznej rzek na obszarach dorzeczy w kontekście osiągnięcia dobrego stanu i potencjału części wód w Polsce*, Poznań 2010

Projekt warunków korzystania z wód regionu wodnego został pozytywnie zaopiniowany przez:

- Radę Gospodarki Wodnej Regionu Wodnego Dolnej Wisły uchwałą nr 1/2014 z dnia 30 maja 2014r. (zgodnie z art. 100 ust.2 pkt. 1 ustawy Prawo wodne),
- Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej pismem z dnia 4 czerwca 2014 r.(zgodnie z art. 120 ust.1 ustawy Prawo wodne).

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.) projekt przedmiotowego rozporządzenia został uzgodniony z Wojewodą Pomorskim, Wojewodą Kujawsko-Pomorskim, Wojewodą Warmińsko-Mazurskim i Wojewodą Mazowieckim.